

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

S.B. Fens

BEL/GND

Telefoonnummer (023) 514 3335

fenss@noord-holland.nl

1 | 5

Betreft: onderzoek naar verbod op vislood in provinciale huurovereenkomsten voor visrechten

Geachte leden,

Bij de behandeling van het Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027 in uw Staten, op 31 januari jl. hebben wij u toegezegd om te onderzoeken wat juridisch (on)mogelijk is met betrekking tot het opnemen van een verbod op het gebruik van vislood in de provinciale huurovereenkomsten voor visrechten. Via deze brief informeren wij u hierover.

Ons besluit samengevat

Op basis van het onderzoek naar dit onderwerp hebben wij besloten om geen verbod op het gebruik van vislood op te nemen in de provinciale huurovereenkomsten voor visrechten, omdat:

- via de Green Deal Sportvisserij Loodvrij al volop wordt ingezet op het terugdringen van het gebruik van vislood;
- een verbod in onze huurovereenkomsten een beperkte werking heeft, omdat een groot deel van het water niet ons eigendom is;
- een verbod niet te handhaven is en daardoor geen werking heeft;
- in 2023 een besluit door de Europese Commissie wordt verwacht over een Europees verbod op vislood.

Toelichting bij het besluit

Wij nemen u graag mee in de overwegingen die tot het besluit hebben geleid aan de hand van de volgende onderdelen:

1. Algemene informatie over vislood
2. Verhuur van visrechten door de provincie Noord-Holland
3. Gebruik van vislood in de praktijk
4. Juridische aspecten & handhaving
5. Overige relevante zaken

Verzenddatum

19 JAN. 2023

Kenmerk

1860546/1898879

Uw kenmerk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Algemene informatie over vislood

Vislood in oppervlaktewater

Lood is een zwaar metaal dat van nature niet voorkomt in het oppervlaktewater. Het staat op de Europese lijst van Prioritaire Stoffen, waarvan het doel is om de emissie naar oppervlaktewater te beëindigen. Uit de rapportage over de toestand van de 89 KRW-oppervlaktewaterlichamen in Noord-Holland bleek dat op één na alle waterlichamen voor lood het oordeel 'voldoet' kregen.

De jaarlijkse loodbelasting op nationaal niveau als gevolg van loodverlies van sportvisserij in zoetwater is 54.000 kg. Circa 1.850 kg gaat daadwerkelijk in oplossing als gevolg van oxidatie en komt in de voedselkringloop terecht. Het andere deel blijft in de bodem (bron: Deltares, 2015, Emissie van lood door de sportvisserij in zoete en zoute wateren) en richt waarschijnlijk nauwelijks tot geen meetbare schade aan en dit lost niet op korte termijn op in het milieu.

Verhuur van visrechten door de provincie Noord-Holland

De provincie Noord-Holland verhuurt alle visrechten van alle wateren in haar bezit. In totaal betreft het 38 overeenkomsten voor een oppervlakte van 11.807.900 m² water. De overeenkomsten hebben een looptijd van 6 jaar en lopen stilzwijgend door. Opzegging is mogelijk, een jaar voorafgaand aan de einddatum.

Gebruik vislood in de praktijk

De discussie over het gebruik van vislood ziet alleen toe op de sportvisserij. In de beroepsvisserij wordt het lood alleen in een staand want gebruikt. Dit lood is dermate goed verpakt, dat verlies van dit lood niet aan de orde is.

Wij hebben onze huurders van visrechten geconsulteerd. Hieruit blijkt:

- dat alle Noord-Hollandse hengelsportverenigingen het standpunt van Sportvisserij MidWest Nederland onderschrijven:
 - o Positief over het loodvrij vissen.
 - o Als partner in de Green Deal Sportvisserij Loodvrij wordt ingezet op gedragsverandering van de vissers.
 - o De detailhandel moet gestimuleerd worden om alternatieven aan te bieden. Risico: als de visser het lood niet in Nederland kan kopen, dan gaat men over de grens.
 - o Daarnaast wordt ingezet op maatregelen op Europees niveau om het gebruik van vislood verder terug te dringen.
- dat alle huurders van provinciale visrechten zijn negatief over het opnemen van een verbod op het gebruik van vislood in de huurovereenkomsten, om diverse redenen:
 - o Vissers krijgen één vispas voor alle wateren. Het wordt voor de visser lastig als in ieder water andere regels gelden, zoals bij een privaatrechtelijk verbod het geval zou zijn.

- Er wordt nog een echt goed alternatief gemist.
- Een verbod op vislood in de huurovereenkomsten van de provincie is lastig te handhaven. Dit is zowel voor de ambtelijke organisatie als de hengelsportverenigingen onmogelijk. Het is praktisch niet haalbaar om álle vissers te controleren op het materiaal dat ze gebruiken.

Juridische aspecten & handhaving

In opdracht van het ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselkwaliteit is in 2020 de 'Verkenning juridische mogelijkheden sportvisserij loodvrij' gedaan. Het rapport (te vinden via de link: <https://open.overheid.nl/repository/ronl-936af841-c794-424e-a862-3cd1f54b7f26/1/pdf/Verkenning%20juridische%20mogelijkheden%20sportvisserij%20loodvrij.pdf>) concludeert ten aanzien van privaatrechtelijke overeenkomsten:

"Via de band van het eigendomsrecht of een beperkt recht om te vissen kunnen mogelijk wel beperkingen worden gesteld aan het gebruik van lood als werpgewicht, maar juridisch is hier wel een risico dat verband houdt met de zogenoemde Windmill-criteria of détournement de pouvoir (misbruik van bevoegdheden). Bovendien zijn lang niet alle wateren in eigendom bij overheden, dus de toepassing van het privaatrechtelijke instrumentarium kan nooit een generieke, landelijk dekkende regeling opleveren."

Daarnaast is nog van belang:

- De geëigende weg voor een overheid om een verbod door te voeren, is het opnemen daarvan in wet- en regelgeving. In dit geval zou de rijksoverheid in de Visserijwet een algemeen geldend verbod op vislood kunnen opnemen. De overheid kiest daar tot op heden echter niet voor. De (nieuwe) Omgevingswet maakt straks expliciet dat er geen vergunningplicht geldt voor verlies van vislood. De wetgever heeft de hiervoor genoemde punten met betrekking tot toezicht en handhaving erkend en heeft de vergunningplicht voor het verlies van vislood expliciet onwenselijk geacht (Stb. 2018, 293, p. 635).
- Handhaving van een verbod op vislood in huurovereenkomsten is praktisch niet uitvoerbaar. Om deze redenen wordt momenteel door de waterbeheerders ook al niet gehandhaafd op de (nog) huidige vergunningplicht voor vissen met lood.

Overige relevante zaken

Green Deal Sportvisserij Loodvrij

Sportvisserij Nederland, de Unie van Waterschappen en de Rijksoverheid hebben dit jaar de Samenwerkingsovereenkomst Sportvisserij Loodvrij 2022-2024 ondertekend. Dit is een vervolg van de periode 2018-2021.

De Green Deal richt zich op de bewustwordingscampagne van de gevolgen van loodgebruik voor mens en milieu.

Daarnaast wordt ingezet op maatregelen op Europees niveau om het gebruik van vislood verder terug te dringen.

De provincies en gemeenten zijn geen deelnemers aan deze Green Deal.

Europese regelgeving

De Europese Commissie heeft op 16 juli 2019 aan de European Chemicals Agency (ECHA) verzocht om een voorstel te doen voor beperkingen in het op de markt brengen en gebruiken van lood in kogels en visgerei. ECHA heeft in 2021 een restrictievoorstel uitgewerkt over lood en loodverbindingen in munitie voor outdoorschieten (de jacht) en in visgerei (de sportvisserij). ECHA adviseert om de verkoop en het gebruik van vislood binnen 3 tot 5 jaar aan banden te leggen. Met dit advies is een traject gestart om te komen tot een mogelijk Europees verbod op vislood. In 2023 wordt een besluit over het voorstel van ECHA door de Europese Commissie verwacht.

Visloodverbod bij andere overheden

Uit navraag blijkt dat drie provincies en twee waterschappen het verbod op vislood in nieuwe huurovereenkomsten opnemen. Vijf provincies en één waterschap (grootste in Noord-Holland) geven aan bewust niet voor een verbod te kiezen.

Tot slot

Alles overwegende kiezen wij er voor om:

- a) geen verbod in te stellen op het gebruik van vislood in de provinciale huurovereenkomsten voor visrechten;
- b) het besluit van de ECHA in 2023 af te wachten;
- c) de sportvisserij in Noord-Holland te blijven ondersteunen in het terugdringen van het gebruik van vislood door middel van het voortzetten van pilots en initiatieven. Sportvisserij Midwest Nederland en de hengelsportverenigingen zijn hier zelf groot voorstanders van en er is dus al sprake van een brede positieve beweging.

Het stellen van een verbod op vislood in onze provinciale huurovereenkomsten, terwijl er nog constructief door alle partijen gezocht wordt naar veilige en duurzame alternatieven, typeren wij als niet effectief; oftewel 'symboolpolitiek'. Dit laat onverlet dat wij blijven zoeken naar effectieve oplossingen ter vervanging van vislood en dat wij ons blijven inzetten voor een duurzame visserijsector.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk